

همزمان با فرا رسیدن ایام شهادت امام رضا (ع)، چاپ پنجم کتاب «امام رضا(ع) و کرامت انسانی» روانه بازار کتاب شد. این کتاب به نویسندگی حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمد حکیمی در موضوعات حقوق برداری، امانتداری، کرامت انسانی در دواوری، کرامت انسانی و دیگر حقوق واجب و ...

کتاب «امام رضا(ع) و کرامت انسانی» به چاپ پنجم رسید

از منظر امام‌رضاع(ع) نوشته شده است. حسین سعیدی، مدیر عامل به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) که این کتاب را منتشر کرده، می گوید: چاپ پنجم این اثر همزمان بافرا رسیدن ایام شهادت حضرت رضاع(ع) در ۱۳۵ صفحه، قطع رقعی و شمارگان ۲۰۰۰ نسخه صورت گرفته است. هم اکنون مجموع شمارگان این اثر به ۱۰ هزار

برای کریم مدینه تا غربت این روزهای سختمان را درمان باشد

به هوای دَستان کریمت

محمد عکاف

روزنامه‌نگار

باران یعنی شما...

باران یعنی شما، دریا یعنی شما، سبزینه‌های رسته به دشت یعنی شما، غربت یعنی شما، سکوت صبور یعنی شما،

و من روایت ناقصی از کریم‌ترین مرد مدینه‌ام...

مثل کبوتران حرم

این روزها، دل‌های ما عجیب هوای مدینه را دارد؛ هوای باقیع، هوای آسمان آبی اش، هوای خاکش که عجیب پاگیر است.

دل مان هوای کریم مدینه را دارد که هنوز آسمان، خاطره مهربانی‌هایش را به یاد دارد.

دل مان هوای شما را دارد آقا! مثل همان کبوترانی که هر روز و هر شب به هوای دستان کریمت،

نگاهی اجمالی به زندگی و اقدامات امام حسن مجتبی^(ع)

صلح؛ نقطه عطف تاریخ تشیع

- نام:** حسن
- تولد:** ۱۵رمضان، سال ۳هجری در مدینه
- شهادت:** ۲۸صفر، ۵۰هجری در مدینه
- طول عمر:** ۴۸سال
- طول مدت امامت:** ۱۰سال
- نحوه شهادت:** مسمومیت توسط همسرش جعهده به درخواست و تظلمیع معاویه

تفّات اتفاقات مهم دوران امامت

در طول ۱۰سال مدت امامت ایشان، معاویه سخت‌ترین وزشت‌ترین رفتارها را با شیعیان در پیش گرفت و همه تلاش خود را کرد تا آسیب‌های جدی بر پیکره تشیع وارد کند. طبق گزارش‌هایی که موجود است امام در این شرایط در مدینه جلسات مستمری برای آموزش و هدایت مردم تشکیل داده و یاب بحث و گفت‌وگو و حفظ حلقه‌های فهم درست از دین را جدی گرفته و تلاش کردند مسیر ادامه اندیشه پیامبر و پدرشان را حفظ و هموار کنند.

تفّ نقطه عطف

صلح امام حسن (ع) با معاویه در شرایطی خاص و حساس انجام شده است. از این رو باید گفت زندگی ایشان و تصمیمی که در حساس‌ترین مقطع از زندگی‌شان در مسند خلافت گرفتند، نقطه عطف تاریخ شیعه به‌شمار می‌آید و حتی آزمونی برای سنجش ایمان مؤمنان محسوب می‌شود. اما پس از شهادت پدرشان حضرت علی و جانشینی او با سه جبهه و سه وضعیت تهدیدکننده روبه‌رو شد که تهدید اول معاویه، تهدید دوم دشمن خارجی مشترک یعنی روم شرقی و تهدید سوم عوام متعصب بود. اما به‌خوبی این مهم را لحاظ می‌کند که در اسلام، اصالت نه با صلح است و نه با جنگ، بلکه باید بتوان بنا به اقتضای شرایط برای حفظ و اجرای قوانین الهی و رعایت مصالح عمومی، روش و تاکتیک درست را اتخاذ کرد. به همین دلیل هم در شرایط خاص زمانه خود صلح را انتخاب می‌کند. می‌توان این اتفاق را با صلح حدیبیه زمان پیامبر(ص)، سکوت امام علی(ع) پس از خلافت، قیام امام حسین(ع)، دعا‌های امام سجاد(ع)، ولایتعهدی امام رضا(ع) و... یکی دانست، هر یک در زمان خود تأثیرگذاری و کارکردی مناسب شرایط زمانه داشته‌اند.

تفّ یاران و شاگردان

از تعداد یاران و شاگردان امام حسن (ع) آمار دقیقی در دست نیست، اما طبق برخی منابع، حلقه یاران و شاگردان ایشان متشکل از ۴۰ نفر بوده است. برخی

شاگردان نامدار و روایان آن حضرت عبارتند از: حسن مثنی، مسیب بن نجبه، سویید بن غفله، علاء بن عبدالرحمان، شعبی، هبیه بن برکم، اصبح بن نباته، جابر بن خلد، ابوالجواز، عیسی بن مأمون بن زراره، ثقاله بن مأموم، ابویحیی عمیر بن سعید نخعی، ابو مریم بن قیس ثقفی، طحرب عجلی، اسحق بن یسار، عبدالرحمان بن عوف، سفین بن لیل و عمر بن قیس که همه از اهل کوفه بودند.

تفّ چند نکته درباره زندگی امام حسن^(ع) که شاید ندانیم

درباره زندگی امام حسن اطلاعات ما بسیار محدود و کم است، نه این‌که اطلاعاتی وجود نداشته باشد، برعکس در کتاب‌های متعدد از سیره و سبک زندگی ایشان بسیار نوشته شده، اما متأسفانه این نکات کمتر خوانده شده‌اند. در ادامه به برخی از این موارد اشاره می‌کنیم:

باغداری در مدینه: امام حسن (ع) باغدار بودند. در جنوب مدینه، نخلستان‌های وسیعی است که هنوز هم هست و اینها همان است که علی(ع) در دور غصب خلافت آباد کرده بود. این منطقه به‌خاطر چاه‌هایی که امام علی(ع) حفر کرده بودند به آبار علی معروف است. این نخلستان‌ها را امام به پسر ارشدشان یعنی امام حسن (ع) سپردند و وقف‌نامه‌ای هم نوشتند که خود نخل‌ها و باغ‌ها را نباید فروخت و کسی که روی زمین کار می‌کند، بعد از برداشتن سود خودش در محصول باغ، بقیه درآمد را بین فقرا تقسیم کند. امام حسن (ع) و بعدها اولاد امام حسن(ع) روی این باغ‌ها کار می‌کردند.

نامه‌هایی برای دوست و دشمن: امام حسن (ع) اهل نامه‌نگاری بودند. به دوستان و دشمنان نامه می‌نوشتند. حتی باید برزگوارشان امام علی(ع) نامه داشتند که سه تا از نامه‌های به ایشان در نهج البلاغه آمده است. از میان نامه‌های متعددی که حضرت در طول حیاتشان نوشته‌اند متن هشت نامه در کتاب‌های تاریخ ثبت شده است: سه‌نامه خطاب به معاویه در جریان ماجراهایی که منجر به صلح شد، یکی خود صلح‌نامه، دو نامه به زیاد بن ابیه برای رفع ستم از یکی از شیعیان، یک نامه در جواب سوال حسن بصری که از ایشان درباره معنای استطاعت سوال کرده است و یک نامه هم به گروهی از شیعیان که در آن دوستی آنها با اهل بیت را تجلیل کرده‌اند.

جنگجوی قهار: امام حسن (ع) - بر خلاف آن چیزی که برخی عوام می‌گویند- در امر جنگ و جنگاوری تبحر و مهارت بسیاری داشتند. آن حضرت در جنگ صفین جناح راست لشکر کوفه را فرماندهی می‌کردند و مالک اشتر زیر نظر ایشان می‌جنگیدند. یادر جنگ جمل، وقتی طلحه و زبیر کشته شده بودند و تنها انگیزه سپاه مقابل برای جنگیدن اتاق کوچک عایشه روی شتر بود، امام علی(ع) ابتدا پسرش محمد حنفیه را مامور کرد تا برود و ماجرای شتر را ختم کند. او نیز نیزه پدر را برداشت و رفت امام نتوانست از حلقه دشمن عبور کند و برای همین برگشت. امام حسن (ع) نیزه را از او گرفت و خیلی زود برگشت، چون غائله را ختم کرده بود.

کوتاه درباره زندگی و زمانه پیامبر(ص)

والا پیامدار

- نام:** محمد
- تولد:** ۱۲پیش از هجرت
- شهادت:** ۲۸ صفر ۱۱ هجری قمری
- طول عمر:** ۶۳
- طول مدت نبوت:** ۲۴ سال

تفّ اتفاقات مهم دوران نبوت

طبعاً نخستین اتفاق مهم در دوره نبوت ایشان را باید در روزهایی جست که او در غار حرا به عبادت مشغول بود و آن ندای قدسی را شنید: نزول قرآن. پس از چند سال ابتدایی که نتوانستند دعوت را علنی کنند، خواندن مردم به اسلام، حصر و آزار به دنبال داشت. ایشان برای رهایی از این آزار واذیت‌ها به همراه پیروان خویش در سالی که بعدها مبد آتقویم هجری شمسی و قمری شد به شهر یثرب - که بعدها مدینه‌النبی نامیده شد- هجرت کرد. پیامبر(ص) در مدینه توانستند قبایل درحال ستیز اوس و خزرج را متحد کنند. ایشان بر پایه مسلمانان مهاجر مکه و مردم مدینه جامعه دولتی نوین با نام امت تأسیس کردند. بین مسلمانان با قبایل مکه و هم پیمانان آنها جنگ در گرفت و سرانجام پس از هشت سال جنگ، پیامبر همراه پیروانش که تا آن زمان به بیش از ۱۰هزار نفر بالغ شده بودند، شهر زادگاهشان را فتح کردند. به تدریج و به‌خصوص پس از فتح مکه بیشتر مردم شبه جزیره عربستان به اسلام گرویدند و امت اسلام به کل این سرزمین گسترش یافت.

تفّ صحابه

درباره تعداد صحابه، روایت‌ها مختلف است. یاران پیامبر به سه دسته تقسیم می‌شوند. مهاجران مسلمانانی هستند که در مکه اسلام آوردند و به مدینه مهاجرت کردند. انصار مسلمانانی هستند که در مدینه زندگی می‌کردند و به پیامبر و مهاجران پناه دادند. این مسلمانان عمدتاً از دو قبیله اوس و خزرج بودند. گروه سوم مسلمانانی هستند که بعد از فتح مکه اسلام آوردند. البته بعضی از مسلمانان که در مدینه با پیامبر دیدار کرده و در آنجا اسلام آوردند در هیچ‌یک از این سه دسته جای نمی‌گیرند. از میان ایشان می‌توان سلمان فارسی را نام برد.

تفّ تأثیرگذاری

اگر خوی محبت آموز پیامبر نبود، اسلام در قبال متعصب آن عهد گسترش پیدا نمی‌کرد. یکی از عوامل مؤثر در پیشرفت اسلام اخلاق نیکو و پرجاذبه پیامبر(ص) بود که قرآن کریم نیز در تعدادی از آیات خود به نقش اخلاق ایشان در جذب قلوب مردم تصریح کرده است.

پیامبر به ارزش‌های اخلاقی ارج می‌نهاد و خود نیز تجسم فضایل اخلاقی و ارزش‌های والای انسانی بود. در تاریخ نیز نمونه‌های فراوانی از سیره کریمانه و سلوک اخلاقی پیامبر ثبت و ضبط شده. نقش اخلاق در سیره پیامبر، نقشی عمده است.

تفّ آثار واحادیث به جامانده

از پیامبر(ص) احادیث متعددی به جای مانده است. البته پاسخ دقیق به این پرسش که تعداد آنها واقعا چند تاست، بسیار سخت و چه بسا ناممکن باشد، چرا که احادیث پیامبر اکرم(ص) با این که از

نسخه می‌رسد. او با بیان این‌که این اثر منبع پویش مطالعاتی به‌نشر با عنوان «کرامت» است، افزود: پویش مطالعاتی کرامت از میلاد تا شهادت حضرت علی بن موسی الرضا(ع) در سطح ملی برگزار می‌شود و تاکنون استقبال خوب مخاطبان را به همراه داشته است.
ایستا

تفّات تهنادارایی پیرزن

راه طولانی بود و بیابان خشک و بی‌آب و علف. آب و خوراک تمام شده بود و تشنگی و گرسنگی ادامه مسیر را برای امام حسن (ع)، امام حسین (ع) و عبدا... بن جعفر که عازم زیارت خانه خدا بودند، سخت کرده بود. در بیابان خیمه‌ای دیدند. پیرزن به استقبال‌شان آمد. همین که فهمید مسافر خانه خدا هستند با مختصر شیرینی که در خیمه داشت از آنان پذیرایی کرد. مسافران خسته و گرسنه بودند. از آنان خواست گوسفندش را ذبح کنند و با گوشتش برایشان خوراکی درست کرد. مسافران مکه بعد از تجدید قوا و هنگام رفتن متوجه شدند که آن گوسفند تنها دارایی پیرزن بوده است. از او خواستند به مدینه بیایند و نشانی بنی‌هاشم را بپرسد تا به قدر وسع جبران محبت پیرزن را به جای آورند. مدت‌ها گذشت، زندگی پیرزن صحرانشین رو به سختی گذاشت و او ناچار به مهاجرت به مدینه شد. در یکی از روزها امام حسن (ع) پیرزن را در شهر دید و گفت: «مادر جان سلام، آیا مرا می‌شناسید؟» پیرزن نگاهی کرد و گفت: «جوان به چشمم آشنایی اما به یاد نمی‌آورم شما را کجا دیده‌ام».

امام حسن (ع) فرمود: «من یکی از آن سه جوانم که در راه حج مهمان تو شدیم و تو همه دارایی‌ات را که یک گوسفند بود برای ما ذبح کردی و ما را گرمی داشتی.» امام حسن (ع) پیرزن را به خانه‌اش دعوت و او پذیرایی کرد. قبل از رفتن هزار